

(Steierwagerl) je bil spleten koš, višnjev, kakor nebo; zdolej, kakor zadej na sori v podobi kačic okovan, in kovanje z zelenkasto barvo prevlečeno; vse skup nad 205 gold. vrednosti. — Kdor bi kje kaj takega zasledil, ga lepo prosim, naj podpisanemu ali pa kaki c. k. gosposki naznani, in ako dobim kobilu in voziček nazaj, mu obljubim dvajset goldinarjev darila.

Janez Vizler,

gruntni posestnik na Gmajni hišna št. 11 v raški fari, krškem kantonu (Gurkfeld) na Dolenskem.

Iz Predoselj poleg Kranja 8. oktobra. — Kakor dobra mati skrbi za svoje otročice, tako skrbno se od nekdanj „Novice“ ozirajo na ljudske šole in popisujejo rade, kar se godi v njih, kajti dobro vedo, da na omiko naroda se opira blagor domovine. Naj tedaj povem, da tudi mi smo 31. avgusta obhajali vesel dan. Bilo je v tukajšni ljudski šoli očitno izpraševanje, vpričo več častitih poslušavcev. Prav izvrstno so otroci v vseh predmetih odgovarjali. Ne bom dragih bravcev nadlegoval s drobnim popisom šolske preskušnje, povedati pa jim vendar moram, kako dobro se počuti šola, ako stoji pod krilom takega moža, kakor so ljubljani naš gosp. Anton baron Zojs, za vse pravo in dobro vneti posestnik tukajšne grajščine brdske. V nedeljo 6. sept. po kršanskem nauku so povabili k sebi v gostje tukajšno duhovščino s učenikom vred in pa vseh tistih 29 otrok, ki so bili zapisani v zlate bukve; podelili so vsakemu otroku srebern goldinarsk tolarček, deseterim tudi „Darek pridni mladosti“, vsem drugim pa „novo pratiko za leto 1864“. Na obrazu se je otročičem bralo, kako srečni so bili. Zapeli so prav lepo več pesem, med katerimi tudi „cesarsko“, Vodnikovo „Zadovoljni Kranjec“ in Potočnikovo „Pridi Gorenc“, ki so jih sami g. baron izvolili. Še pred začetkom šolskega leta so dobrotljivi gospod podarili vès les, da se je ogradila tukajšna šolska drevesnica, v kateri je že precej dreves vsajenih, da se otroci lepo učé jih gojiti. In tako je blagemu gosp. dobrotniku ta šola v veselje, celi fari pa na veliki prid.

Hrušovski.

Iz Ljubljane. Kmetijsko razstavo obiskujejo domači in unanji prav pridno; v nedeljo jih je bilo 505; le kmetijskih gospodarjev je dosihmal bilo premalo viditi, in vendar bi ogled ravno njim najbolj koristen bil. 8. dné t. m. jo je obiskal tudi deželni glavar g. baron Codelli, 11. t. m. pa Njih ekscelencija gosp. baron Schloissnigg, ces. namestnik; oba je častno sprejel predsednik kmetijske družbe gosp. Fid. Terpine in razstavni odbor. V pondeljek popoldne je konec razstave.

— Vstanovljenje više naše realke je potrjeno. 4. radred se utegne že prihodnji teden začeti. Kakor slišimo, je više realke ljubljanske željno pričakovalo 12 učencev, izmed katerih bi bila komaj 2 kam na tuje šla v višo realko, družih deset pa se ni vedilo kam obrniti, ali h kupčii, ali k obrtnii ali k pisarii. — Pri tej priliki še povemo, da se je dosedaj zapisalo 176 učencev v našo realko, in sicer 87 v prvi, 56 v drugi in 33 v tretji razred.

— Da se knjige, časniki in druge v poduk risanja namenjene stvari, ki jih je imelo nekdanje obrtnijsko društvo, obrnejo v prid, je poslednji družbeni odbor sklenil, naj se vse to izroči realki naši. Vodstvo te šole bo tedaj prevzelo to obilno in dosti vredno zberko.

— V petek, 16. dné t. m., dopoldne ob 10. uri bo v šenklavški cerkvi slovesna mrtvaška maša po rajncem gospod prof. Fr. Metelko-tu. Komisija za uboge, ki je 27 siromašnih otrok, ki nimajo starišev in so pri rokodelcih v reji, 25. sept. v milodarno ustanovo Metelkovo vzela, je pri tej priliki sklenila, da se v spomin njegov prva delitev te milošine praznuje s slovesno črno mašo, in je razun predstojnikov rokodelskih

in mestnega zbora povabila tudi društvo čitavnice naše, ktero v rajncem učitelju jezika slovenskega spoštuje enega svojih prvakov. Pričakovati je, da pride mnogo udov čitavnice k temu obhajilu, pri katerem se bo prvi-krat v stolni cerkvi pela Riharjeva slovenska črna maša. Tako se bo ob enem obhajal dvojni spomin.

— Matica slovenska v Turčianskem sv. Martinu v Slovakii po pismu od 22. sept. želi s prihodnjo našo matico stopiti v kolo slovstvene vzajemnosti in zaméno spisov in knjig.

— Občespoštovani tukajšni advokat gosp. dr. Mat ev ž Kavčič je 11. t. m. po večletni bolehnosti v 61. letu svoje starosti umrl.

— Danes (v torek) praznuje 50letnico svoje poroke (zlatu svatbo) po Ljubljani dobroznana babica Marija Grasel s svojim možem Jožefom Graselnom, dosluženim c. kr. uradnikom; on je star 75 let, pa je še močan in ima še vse zobé, ona pa je 67 let stara, tudi še čvrsta in nima še nobenega sivega lasa. Graselka je tedaj ena tistih srečnih žen, kateri zakon ni sivih las delal, možu njenemu pa tudi zakon ni bil košak, da bi se bil kak zob odkrhnul. Menda jih njima ni dosti para v Ljubljani.

— Iz Trsta se nam piše, da tisti gospod, ki ga Francozje imenujejo Debrau (Debró), in ki je po sporočilu cesarja Napoleona poslance meksikanske iz Pariza spremil v Trst in jih predstavil nadvojvodu Ferdinandu Maksu, brez dvombe prihodnjemu cesarju meksikanskemu, je rodovine kranjske in se prav za prav piše Alojzi Dobravec. Gosp. Dobravec se je rodil v Trstu, oče in mati bila sta Kranjca; leta 1829 je v Ljubljani dovršil gimnazijo. Ko je dovršil v Gradcu pravoslovje (jus), se je podal na Francozko; bistri glavi je bila tu sreča mila; pošiljan je bil sèm ter tjè; cesar Napoleon mu je posebno prijazen; udeležuje se tudi vredništva nekega francozkega časnika itd. Tako pod francozskim imenom Kranjca Dobravca svet ne pozná!

Novičar iz domačih in ptujih dežel.

V državnem zboru je minister denarstva pretekli teden poslancem izročil v prevdarek in sklep državne dohodke in stroške za prihodnje leto. Ker se iz ministrovega računa kaže, da — brez tega, kar se še zdaj natanko ne vé — bojo stroški dohodke zopet presegli za 33 milijonov in 539.846 gold., nasvetuje minister, da se vpeljejo novi davki, ki jih zdaj še nismo imeli. Zemljišnih, hišnih in drugih neposrednih davkov si po ministrovem sporočilu vlada ne upa več povikšati, želi pa, da bi se za razmero teh davkov naredila vsa drugačn a p o d l a g a. Novi nenavadni davki, ki jih minister svetuje za prihodnje leto in poslancem priporoča, naj jih potrdijo po volji vlade, so glavni na (glavni davek, harač), obilni na (gizdnina, luxussteuer) in pa vrstni na (razredni ali klasni davek). S tem trojnim davkom misli minister državni kasi pridobiti 16 milijonov in 115.200 gold.

Glavni davek ali glavni na naj plačuje vsak, kakoršnega koli stanu, kdor je 16 let star, naj je možk ali ženska, premožen ali ne; izvzeti so le vojaki v službi, invalidi, finančna straža in stražniki pri jetnišnicah, ubogi samostani (kloštri) in pa ubogi, ki živé od milošnje. Od delavca, ki od dnine živí, noter do bogatina, ki ima milijone, se delí glavni na v 3 vrste: eni naj plačajo po 25 krajc. na leto, eni po 50 krajc., eni pa po goldinarji. Oče plača za svoje otroke, ki so čez 16 let stari in pri njem živé, pa pobira tudi ta davek od svojih poslov, ki ga tudi plačajo. Ta davek se plača na enkrat; soseska ga pobira in odrajta konec mesca

svečana 1864 davkarski gosposki; ona je odgovorna, da se plača; za pobiranje dobí 10 od 100 gold. — Ta davek je bil v našem cesarstvu leta 1802 po 30 kraje. vpeljan, pa je nehal leta 1829, ko so vpeljali zavžitnino ali davek za povžite reči (verzehrungssteuer). Zdaj ga ministerstvo zopet hoče vpeljati. Tega davka, ki je skupaj prevdarjen na 4 milijone in 813.000 gold. ima štajarska dežela plačati za prihodnje leto 241.600 gld., kranjska 110.800 gold., koroška 77.400 gold. itd.

Drugi novi davek, ki zadeva bolj bogatine, je obilnina ali davek za obilstvo (luxussteuer); ta davek se odrajuje od takih stvari, ki so čez potrebo, le bolj za hobotnost, gizdavost, krasoto. Ta davek naj se odrajuje od poslov in služabnikov, če ima en posamezen človek več kot enega in kaka večja družina več kot dva posla; če ima uni dva posla ali ta tri posle, plača za vsacega po 2 gold., če pa še več, plača za vsacega še po goldinarji več, nikoli pa za enega ne čez 10 gold. na leto. Dalje zadeva ta davek tudi vozove, ki so na peresih (kočije) ali so sploh za kočijaženje; na Dunaji, v Pragi, Trstu, Benetkah se plača od kočije 8 gld., v vseh mestih, ki imajo čez 10.000 prebivavcev, po 6 gld., čez 2000 do 10.000 prebivavcev po 4 gold. za vse druge kraje pa po 2 gold. Vrh poslov in vozov naj se odrajuje ta davek še od konj in mul (osli ne plačajo nič) in sicer po razmeri vozov po 8, 6, 4 in 2 gld. Od davka za obilstvo naj so izvzeti cesarjeva hiša, oficirji v službi, bolnišnice, kmetovavci, rokodelci, obrtniki, trgovci, kateri za svoje opravila potrebujejo več poslov ali služabnikov, pa tudi več konj; tudi vozniki, ki si kruh služijo z vožnjo, naj ne plačujejo ne od voz ne od konj davka. Ves ta davek bo donasal 1 milijon; štajarska dežela plača 32.100 gold., kranjska 11.100 gold., koroška 8900 gold. itd.

Tretji novi davek je vrstnina ali vrstinski davek (klasni davek). Kdor ima na leto saj 600 gold. čistega dohodka od cesar koli, in če od svojega posestva, prislužka, kapitala itd. že tudi kak drug davek (zemljišni, hišni, obrtnijski, dohodkini) plačuje, je z malo izjemki podvržen tudi temu davku, ki je v več vrst (stopinj) razdeljen in se zato vrstnina imenuje. Prav za prav pa ta davek ni nič družega kakor povikšan davek od dohodkov (einkommensteuer), s katerim se ima obložiti vse, kar na leto iznaša 600 gold. ali več čistega dohodka. Razvrstiti se pa ima po ministrovem predlogu ta davek tako, da od čistega dohodka od 600 do 1000 gold. naj se odrajuje 3 desetine od goldinarja (tedaj od 600 gold. 1 gold. in 80 kr. itd.), od 1000 do 3000 gold. 5 desetin, od 3000 do 6000 gold. 6 desetin, od 6000 do 8000 gold. 8 desetin, od 8000 gold. in vseh večih zneskov pa 10 desetin ali 1 goldinar od 100. Za razmero tega davka pri zemljišnih, hišah in obrtništvi se vzamejo počez čisti dohodki zadnjih 3 let itd. Ta davek se ima plačati v treh obrokih (brištih) namreč zadnji čas konec mesca velikega travna, konec malega srpana in konec vinotoka. V vsem skupaj je donesek tega davka prevdarjen na 8 milijonov. Štajarska dežela plača 530.000 gold., kranjska 210.700 gold., koroška 157.800 gold. in v taki primeri tudi vsaka druga dežela. Radovedno pričakuje svet, kaj bojo poslanci v državnem zboru sklenili o teh novih davkih. — Dalje je minister pl. Plener zbornici poslancev izročil v prevdarek in sklep dostavek k postavi o pristojbinah pravnih od 13. dec. 1862, nasvèt za odpravo diferencialnega davka za žganjice in pa postavo za punciranje zlatnine in srebernine. Frankobrodski časnik „Evrope“ piše, da bo minister denarstva od državnega zbora tudi zahteval, da

dovoli na pòsodo vzeti 100 milijonov gold., s katerimi bi vlada poravnala državno primanjstvo od 33½ milijonov gold.; 30 milijonov bi za ogersko deželo obrnila, da bi poplačala ondi zaostalih davkov, potrebnim dnarja posodila za seme, orodje, živino; 12 milijonov misli minister obrniti za to, da ne bo več papirnatih desetic, z 24 milijonov in pol pa poplačati nekoliko na solnice vpisanega dolgá. — Vsi omenjeni ministri predlogi so bili izročeni posebnim odborom, da jih prevdarijo in potem zboru nasvetujejo, kako in kaj. — Zdaj zbornica poslancev pretresa postavo za domovinske pravice. — Ker so v erdeljskem zboru volili Rumuni in Nemci poslance v državni zbor, jih pride kmali 26 na Dunaj, in tako bota iz Erdeljskega le dva naroda v državnem zboru zastopana, ker Ogri in Sekulci nočejo priti. — Število rekrutov, ki se imajo za leto 1864 iz let 1843, 1842, 1841, 1840 in 1839 nabrati, je za vse cesarstvo določeno na 84.000. — Poljske homatije še zmiraj zvonec nosijo; kaj pa bodo storile vlade, še nobeden ne vé, in menda tudi še same ne; saj časniki francozki kažejo, da cesar Napoleon še ni gotov, kaj bi počel; do 5. novembra se bo že kaj več zvedilo, ker na ta dan je sklican senat in državni zbor v Pariz, kteremu bo cesar že moral povedati, kako in kaj. Rusija se pripravlja na hudo vojsko, na Angležkem je naročila sila veliko kanonov in ladije se tešejo povsod. — Amerikanci in Rusi so si zdaj taki prijatli, da je ameriški admiral Paulding unidan pri nekem slovesnem gostovanju rekel, da bojo Rusi z Amerikanci v zvezi, ako bi trebalo, da se Amerika vojskuje z unanjim sovražnikom. — Tudi Danci so pripravljani za vojsko, s katero jim zavoljo Schleswig-Hollsteina žugajo nemški zvezniki, ki terjajo, da se nemškemu narodu v omenjenih deželah podeli ravnopravnost, danska vlada pa trdi, da ona je domá gospodarica, vojvodstvi Schleswig-Hollstein pa spadate pod dansko vlado. Tako se tudi tukaj oblači politično nebó.

Listnica vredništva. Gosp. A. T. v Gorici: Ker nam je Vaš dopis, v katerem naznanjete, da se ima do 25. t. m. oglašiti pri vodstvu c. k. glavne šole, kdor hoče v šolo za preparande vzeti biti, prišel ravnokar v roke, ga nam ni bilo moči natisniti že danes.

Kursi na Dunaji

13. oktobra 1863. v novem denarji.

Deržavni zajemi ali posojila.	Druge obligacije z lotrijami.
5% obligacija od leta 1859	Kreditni lozi po g. 100 . g. 136.10
v novem dnar. po 100 g. g. 72.00	4½% Teržaški lozi po 100 „ 113.00
5% nar posojilo od l. 1854 „ 81.60	5% Donavsko-parabrod-
5% metalike „ 75.60	ski po g. 100 „ 91.00
4½% „ „ 68.00	Knez Esterhazy. po g. 40 „ 94.50
4% „ „ 60.25	Knez Salmovi po g. 40 „ 35.25
3% „ „ 45.25	Knez Palfyovi po g. 40 „ 34.25
2½% „ „ 38.50	Knez Claryovi po g. 40 „ 34.00
1% „ „ —	Knez St. Genoisovi po g. 40 „ 33.50
Obligacije zemlišn. odkupa.	Knez Windischgráz. po g. 20 „ 21.75
(po 100 gold.)	Grof Waldsteinovi po g. 20 „ 20.00
5% doljno - avstrijsanske g. 86.00	Grof Keglevičevi po g. 10 „ 14.75
5% ogerske „ 76.35	Budimski . . . po g. 40 „ 33.50
5% horvaške in slovenske „ 75.50	Denarji.
5% krajnske, štajarske,	Cesarske krone g. 15.40
koroške, istrijsanske „ 87.00	Cesarski cekini „ 5.34
Deržavni zajemi z lotrijami.	Napoleondori 20 (frankov) „ 8.93
Zajem od leta 1860 „ 98.10	Souvraindori „ 15.35
„ „ „ 1860 petink. „ 98.25	Ruski imperiali „ 9.21
„ „ „ 1839 „ 158.65	Pruski Fridrikdori „ 9.43
„ „ „ 1839 petink. „ 99.00	Angležki souvraindori . . „ 11.28
5% narodni od leta 1854 „ 94.25	Louisdori (nemški) „ —
Dohodkine obl. iz Komo „ 17.00	Srebro (ažijo) „ 11.55

Loterijske srečke:

V Trstu 10. oktobra 1863: **62. 56. 52. 4. 15.**
Prihodnje srečkanje v Trstu bo 21. oktobra 1863.